

Σχολή Επιστημών της Αγωγής
Τμήμα Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία
Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
«Εκπαίδευση και Ανθρώπινα Δικαιώματα»

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ «ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ»

ΟΔΗΓΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ 2026-27

Σταδίου 5, 7^{ος} όροφος (γρ. 719) & Ναυαρίνου 13^α (Γραφείο 3, ισόγειο)
Τηλ. 210 368 8043
Γραφείο Υποστήριξης ΠΜΣ

e-mail: pmsteapi@gmail.com
ιστοσελίδα: <http://www.ehr.ecd.uoa.gr>

1. ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Το ΠΜΣ «Εκπαίδευση και Ανθρώπινα Δικαιώματα» του ΤΕΑΠΗ του Εθνικού και Καποδιστριακού Παν/μίου Αθηνών (ΕΚΠΑ) έχει ως κύριο στόχο την ανάπτυξη της θεωρίας, της έρευνας και της πρακτικής στην Εκπαίδευση και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα.

Το Πρόγραμμα επιδιώκει να διαμορφώσει επιστήμονες και επαγγελματίες οι οποίοι/ες συμμετέχουν στην έρευνα, στη διδασκαλία και στη διαμόρφωση εκπαιδευτικών πολιτικών με έμφαση στην καταπολέμηση των κοινωνικών ανισοτήτων και στην εμπέδωση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην εκπαίδευση, καθώς και να συμβάλει στην ενίσχυση των θεωρητικών γνώσεων και των ερευνητικών εμπειριών επαγγελματιών που ενδεχομένως ήδη εργάζονται σε συναφείς τομείς.

1.1: ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

- η σε βάθος κατανόηση και κριτική ερμηνεία κοινωνικών φαινομένων που σχετίζονται με κάθε είδους κοινωνικές διακρίσεις, καθώς και της ιστορικότητάς τους
- η αναλυτική και κριτική προσέγγιση των εκπαιδευτικών θεσμών και φορέων των σύγχρονων κοινωνιών
- η συνειδητοποίηση και ο αναστοχασμός πάνω στις συνθήκες και τις προκλήσεις που απαντούν στον χώρο της σύγχρονης εκπαίδευσης και οι οποίες συναρτώνται με την πολιτισμική ετερότητα
- ο προβληματισμός γύρω από το περιεχόμενο, την εξέλιξη και τους περιορισμούς της έννοιας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων
- η σύνδεση θεωρίας και ερευνητικής, επαγγελματικής και ευρύτερα κοινωνικής πράξης
- η εφαρμογή και ο δημιουργικός συνδυασμός θεωρητικών εννοιών και αναλυτικών εργαλείων για την ερμηνεία σωμάτων δεδομένων
- η δημιουργική και αποτελεσματική παρέμβαση με στόχο τη διαχείριση και την αντιμετώπιση καθημερινών συνθηκών και συμβάντων σε κοινωνικούς, επαγγελματικούς και εκπαιδευτικούς χώρους όπου αναδύονται ζητήματα σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα, τις ταυτότητες και τις κοινωνικές ανισότητες
- ο σχεδιασμός και η πραγματοποίηση εκπαιδευτικών παρεμβάσεων με στόχο τον αναστοχασμό εκπαιδευτικών και μαθητών/τριών πάνω στα ανθρώπινα δικαιώματα και τις κοινωνικές ανισότητες και ταυτότητες.

2. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

2.1 Δομή του Προγράμματος σπουδών

Το Πρόγραμμα Σπουδών αποτελείται από:

- α. Μαθήματα (Υποχρεωτικά και Κατ' Επιλογήν)
- β. 1 Διεπιστημονικό Σεμινάριο
- γ. Διπλωματική Εργασία και
- δ. Σεμινάριο ανάπτυξης ερευνητικών δεξιοτήτων

Τα μαθήματα, το διεπιστημονικό σεμινάριο, η διπλωματική εργασία καθώς και το σεμινάριο ανάπτυξης ερευνητικών δεξιοτήτων αξιολογούνται με βάση το Ευρωπαϊκό Σύστημα Μεταφοράς και Συσώρευσης Πιστωτικών Μονάδων (ECTS). Οι ελάχιστες πιστωτικές μονάδες (ECTS) του Προγράμματος είναι 120.

2.1.1 ΜΑΘΗΜΑΤΑ (70 ECTS)

A. Υποχρεωτικά μαθήματα (20 ECTS)

- Μεθοδολογία έρευνας στο ελληνικό εκπαιδευτικό και κοινωνικό πλαίσιο (10 ECTS)

- Κοινωνικές ανισότητες, ανθρώπινα δικαιώματα και εκπαίδευση: Σύγχρονα θεωρητικά ζητήματα (10 ECTS)

B. Κατ' επιλογήν μαθήματα (50 ECTS)

Οι φοιτητές/ριες κατά τη διάρκεια της διετούς φοίτησης επιλέγουν πέντε (5) από τα προσφερόμενα μαθήματα που αναφέρονται παρακάτω:

Γλώσσα και εκπαίδευση: 10 ECTS
Διδακτικές πρακτικές και ετερότητες: 10 ECTS
Έθνος και φυλή: 10 ECTS
Εκπαίδευση και αειφορία: 10 ECTS
Εκπαιδευτικοί θεσμοί και ιδιότητα του πολίτη: 10 ECTS
Θεωρία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων: 10 ECTS
Θηλυκότητες και αρρενωπότητες στον 21 ^ο αιώνα: 10 ECTS
Σχολική γνώση, εκπαιδευτικές πρακτικές και κοινωνικές ανισότητες: 10 ECTS
Μειονότητες, μετανάστες, πρόσφυγες στην εκπαίδευση: 10 ECTS
Ταυτότητες και ομάδες: η συνάντηση του ψυχικού με το κοινωνικό: 10 ECTS
Κριτική λογοψυχολογία: Ρητορικές και ιδεολογικές διεργασίες: 10 ECTS

Γ. Μαθήματα από άλλα ΠΜΣ του ΕΚΠΑ

Οι μεταπτυχιακοί/ές φοιτητές/τριες (ΜΦ) έχουν επίσης τη δυνατότητα να επιλέξουν έως ένα (1) μάθημα επιλογής από άλλο ΠΜΣ του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών ή άλλων ΑΕΙ μετά από έγκριση της Συντονιστικής Επιτροπής του ΠΜΣ.

2.1.2 ΔΙΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ (10 ECTS)

Οι φοιτητές/ριες συμμετέχουν υποχρεωτικά στο Διεπιστημονικό Σεμινάριο «Εκπαίδευση, Δικαιώματα και Ανισότητες» (10 ECTS)

2.1.3 ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ (30 ECTS)

Η μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία (ΜΔΕ) περιλαμβάνει 2 φάσεις και εκπονείται αντίστοιχα στο 3^ο και 4^ο εξάμηνο σπουδών:

Α' φάση. Συγκρότηση του θέματος της ΜΔΕ και διαμόρφωση του σχεδίου έρευνας

Β' φάση. Υλοποίηση της έρευνας και συγγραφή της ΜΔΕ (περίπου 20.000 λέξεις).

Η εκπόνηση της διπλωματικής εργασίας υποστηρίζεται επιπλέον από το Σεμινάριο ανάπτυξης ερευνητικών δεξιοτήτων.

2.1.4 ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ (10 ECTS)

Το σεμινάριο στοχεύει στην επεξεργασία των μεθοδολογικών εργαλείων, τα οποία απαιτούνται για το σχεδιασμό και την εκπόνηση της πτυχιακής εργασίας. Οι φοιτητές/ριες, υπό την εποπτεία της επιβλέπουσας σχεδιάζουν τη μεθοδολογία εκπόνησης της διπλωματικής εργασίας και αναπτύσσουν τα ενδεδειγμένα ερευνητικά εργαλεία για τη συλλογή και την ανάλυση των δεδομένων. Παρουσία όλων των επιβλεπουσών ΜΔΕ, οι φοιτητές/ριες παρουσιάζουν την πορεία ανάπτυξης της ερευνητικής προσέγγισής τους σε τρεις φάσεις: 1. Τον Οκτώβριο διατυπώνουν τα αρχικά ερευνητικά ερωτήματα καθώς και τη μεθοδολογία (ποιοτική/ποσοτική) της εργασίας τους. 2. Το Φεβρουάριο παρουσιάζουν το σχεδιασμό της έρευνας, τα ερευνητικά εργαλεία και την πορεία συλλογής των ερευνητικών δεδομένων. 3. Το Μάιο παρουσιάζουν τη μέθοδο ανάλυσης των δεδομένων και τα βασικά ευρήματά τους. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην εφαρμογή των κανόνων ηθικής και δεοντολογίας της έρευνας του ΕΚΠΑ.

2.2 Διάρθρωση του Προγράμματος Φοίτησης

Οι υποχρεώσεις φοίτησης ανά εξάμηνο σπουδών ορίζονται ως εξής:

Για όσους/ες εγγράφηκαν στο Πρόγραμμα το ακαδ. έτος 2026-2027

Α' εξάμηνο
2 υποχρεωτικά μαθήματα: - Κοινωνικές ανισότητες, Ανθρώπινα Δικαιώματα και Εκπαίδευση: Σύγχρονα θεωρητικά ζητήματα - Διεπιστημονικό σεμινάριο «Εκπαίδευση, δικαιώματα και ανισότητες»
1 μάθημα επιλογής
Β' εξάμηνο
1 υποχρεωτικό μάθημα: Μεθοδολογία έρευνας στο ελληνικό εκπαιδευτικό και κοινωνικό πλαίσιο
2 μαθήματα επιλογής
Γ' εξάμηνο
1 μάθημα επιλογής
Μεταπτυχιακή Διπλωματική εργασία
Σεμινάριο ανάπτυξης ερευνητικών δεξιοτήτων
Δ' εξάμηνο
1 μάθημα επιλογής
Μεταπτυχιακή Διπλωματική εργασία
Σεμινάριο ανάπτυξης ερευνητικών δεξιοτήτων

3. ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ (ΜΔΕ)

Πρόκειται για την εις βάθος διερεύνηση ενός θέματος το οποίο εντάσσεται στο γνωστικό πεδίο του ΠΜΣ. Η ΜΔΕ μπορεί να είναι είτε βιβλιογραφική έρευνα και μελέτη ενός θεωρητικού ζητήματος είτε ερευνητική εργασία. Επίσης, μετά από έγκριση του/ης επιβλέποντα/ουσας καθηγητή/τριας και της συντονιστικής επιτροπής μπορεί να περιλαμβάνει Πρακτική Άσκηση στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Μετά την ολοκλήρωση του δευτέρου εξαμήνου σπουδών οι ΜΦ επιλέγουν θέμα και επιβλέποντα/ουσα καθηγητή/ρια. Η επιλογή του θέματος γίνεται με βάση τα ενδιαφέροντα των φοιτητών/ριών και μετά από συνεννόηση με τον/ην διδάσκοντα/ουσα που θα αναλάβει την επίβλεψη της ΜΔΕ.

Η ΜΔΕ εκπονείται κατά τη διάρκεια του δεύτερου έτους σπουδών μετά την παρακολούθηση τουλάχιστον δύο εκ των τριών υποχρεωτικών μαθημάτων και όλων των μαθημάτων επιλογής του α' έτους και την επιτυχή εξέταση σε αυτά. Εκπονείται σε δύο φάσεις: η πρώτη (συγκρότηση της προβληματικής, σχέδιο και μέθοδος έρευνας) κατά το γ' εξάμηνο, και η δεύτερη (ολοκλήρωση και συγγραφή της ΜΔΕ) κατά το δ' εξάμηνο σπουδών και υποστηρίζεται επιπλέον από το Σεμινάριο ανάπτυξης ερευνητικών δεξιοτήτων.

Η τακτική συνεργασία με τον/ην επιβλέποντα/ουσα είναι αναγκαία όσο διάστημα διαρκεί η εκπόνηση της ΜΔΕ.

3.1 Έκταση και τεχνικά χαρακτηριστικά της ΜΔΕ

Η ΜΔΕ συντάσσεται στην ελληνική ή την αγγλική γλώσσα με βάση τη συμφωνία του ΜΦ και του/της επιβλέποντος/ουσας. Η έκτασή της μπορεί να κυμαίνεται από 17.000 έως 20.000 λέξεις χωρίς τα παραρτήματα. Περιλαμβάνει υποχρεωτικά σύντομη περιγραφή του περιεχομένου (περίληψη) στην ελληνική και αγγλική γλώσσα.

Η εργασία πρέπει να είναι δακτυλογραφημένη, σε διάστιχο 1,5, μέγεθος γραμματοσειράς 12 (Arial ή Calibri) και σελίδες μεγέθους Α4. Στο εξώφυλλο αναγράφεται το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών, το όνομα του/της ΜΦ, το όνομα του/ης επιβλέποντος/ουσας, ο τίτλος της Μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας, και το ακαδημαϊκό έτος.

Η εργασία ολοκληρώνεται και υποβάλλεται για κρίση στο τέλος του δ' εξαμήνου σπουδών (βλ. ακαδημαϊκό ημερολόγιο). Κατατίθεται σε ηλεκτρονική μορφή.

3.2 Χρονοδιάγραμμα εκπόνησης της ΜΔΕ

1 ^η εβδομάδα Οκτωβρίου (β' έτους)	Δήλωση θέματος και επιβλέποντα/ουσας ΜΔΕ.
4 ^η εβδομάδα Οκτωβρίου	Έναρξη Σεμιναρίου ανάπτυξης ερευνητικών δεξιοτήτων: παρουσίαση των αρχικών ερευνητικών ερωτημάτων καθώς και της μεθοδολογίας (ποιοτικής/ποσοτικής) της εργασίας και παρουσίαση του θέματος της ΜΔΕ από κάθε ΜΦ.
4 ^η εβδομάδα Φεβρουαρίου	Σεμινάριο ανάπτυξης ερευνητικών δεξιοτήτων: παρουσίαση της πρώτης φάσης της εργασίας

	(σχεδιασμός της έρευνας, ερευνητικά εργαλεία και πορεία συλλογής των ερευνητικών δεδομένων).
4 ^η εβδομάδα Μαΐου	Σεμινάριο ανάπτυξης ερευνητικών δεξιοτήτων: παρουσίαση της μεθόδου ανάλυσης των δεδομένων και των βασικών ευρημάτων.
15 Ιουνίου ή 30 Σεπτεμβρίου*	Υποβολή ΜΔΕ για κρίση.

*Μετά από αυτή την ημερομηνία, παράταση υποβολής της διπλωματικής εργασίας μπορεί να δοθεί μόνο σε περίπτωση τεκμηριωμένου αιτήματος για ιδιαίτερα σοβαρούς λόγους και για χρονικό διάστημα που δεν μπορεί να υπερβαίνει το ένα εξάμηνο (δηλαδή μέχρι το τέλος Φεβρουαρίου). Για την έγκριση της παράτασης απαιτείται εισήγηση του επιβλέποντος μέλους ΔΕΠ και η σύμφωνη γνώμη της Συντονιστικής Επιτροπής.

Οι αιτήσεις για παράταση κατάθεσης της ΜΔΕ υποβάλλονται, σύμφωνα με το ακαδημαϊκό ημερολόγιο, την τελευταία εβδομάδα του Σεπτεμβρίου.

Σε περίπτωση χορήγησης παράτασης για την εκπόνηση της ΜΔΕ (μέχρι τέλος Φεβρουαρίου) απαιτείται εκ νέου εγγραφή και καταβολή ειδικού τέλους εγγραφής (500,00 €).

3.3 Αξιολόγηση της ΜΔΕ

Για την αξιολόγηση της ΜΔΕ ορίζεται από τη Συντονιστική Επιτροπή τριμελής επιτροπή με εισήγηση του/της επιβλέποντος/ουσας καθηγητή/ριας. Ο/Η Επιβλέπων/ουσα και τα μέλη της τριμελούς εξεταστικής επιτροπής της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας ορίζονται από τις κατωτέρω κατηγορίες που έχουν αναλάβει διδακτικό έργο στο Π.Μ.Σ.

α) μέλη Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.), Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Ε.Ε.Π.), Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού (Ε.ΔΙ.Π.) και Ειδικού Τεχνικού Εργαστηριακού Προσωπικού (Ε.Τ.Ε.Π.) του Τμήματος ή άλλων Τμημάτων του ΕΚΠΑ ή άλλου Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Ε.Ι.) ή Ανώτατου Στρατιωτικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Σ.Ε.Ι.), με πρόσθετη απασχόληση πέραν των νόμιμων υποχρεώσεών τους,

β) ομότιμοι Καθηγητές ή αφυπηρετήσαντα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος ή άλλων Τμημάτων του ΕΚΠΑ ή άλλου Α.Ε.Ι.,

γ) συνεργαζόμενοι καθηγητές,

δ) εντεταλμένοι διδάσκοντες,

ε) επισκέπτες καθηγητές ή επισκέπτες ερευνητές,

στ) ερευνητές και ειδικοί λειτουργικοί επιστήμονες ερευνητικών και τεχνολογικών φορέων του άρθρου 13Α του ν. 4310/2014 (Α' 258) ή λοιπών ερευνητικών κέντρων και ινστιτούτων της ημεδαπής ή αλλοδαπής.

Με απόφαση της Συντονιστικής Επιτροπής δύναται να ανατίθεται η επίβλεψη διπλωματικών εργασιών και σε μέλη Δ.Ε.Π., Ε.Ε.Π., Ε.Τ.Ε.Π. και Ε.ΔΙ.Π. του Τμήματος, που δεν έχουν αναλάβει διδακτικό έργο στο Π.Μ.Σ.

Ο/Η φοιτητής/ρια παρουσιάζει προφορικά την εργασία του/της ενώπιον της εξεταστικής επιτροπής και απαντά στις ερωτήσεις και τα σχόλια των μελών της επιτροπής.

3.4. Ψηφιακό αποθετήριο ΠΕΡΓΑΜΟΣ

Η Σύγκλητος του Πανεπιστημίου Αθηνών στη συνεδρία της 22ας-9-2016/ Αρ. Κεντρικού Πρ: 1617006790 και της 29ης-11-2016 / Αρ. Κεντρικού Πρ.: 1617011856 αποφάσισε ομόφωνα την **υποχρεωτική** κατάθεση της παραγόμενης στο ΕΚΠΑ “Γκρίζας Βιβλιογραφίας”, και συγκεκριμένα Πτυχιακές Εργασίες, Μεταπτυχιακές Διπλωματικές Εργασίες και Διδακτορικές Διατριβές, στην πλατφόρμα «Πέργαμος» η οποία αποτελεί το Ιδρυματικό Ψηφιακό Αποθετήριο του ΕΚΠΑ.

Με βάση την εφαρμογή της ενιαίας πολιτικής υποχρεωτικής ηλεκτρονικής κατάθεσης των εργασιών στο Ψηφιακό Αποθετήριο «Πέργαμος», η ορκωμοσία και η αποφοίτηση των φοιτητών/ριών συνδέεται άμεσα με τη διαδικασία αυτή.

Παρά την ύπαρξη ορισμένων δυνατοτήτων περιορισμού στην πρόσβαση του πλήρους κειμένου των μεταπτυχιακών διπλωματικών εργασιών και διδακτορικών διατριβών, το Πανεπιστήμιο υποστηρίζει και ενθαρρύνει την επιλογή της ελεύθερης και απρόσκοπτης πρόσβασης στο περιεχόμενο, λαμβάνοντας υπόψη και το **ψήφισμα της 71^{ης} Συνόδου Πρυτάνεων και Προέδρων Δ.Ε. των Ελληνικών Πανεπιστημίων** (<http://www.synodos-aei.gr/announcements.html>) καθώς και τη **Διακήρυξη του Βερολίνου για την Ανοικτή Πρόσβαση στη Γνώση των Θετικών και Ανθρωπιστικών Επιστημών** (https://openaccess.mpg.de/67671/BerlinDeclaration_gr.pdf) και τη **Διακήρυξη της Βουδαπέστης για την Ανοικτή Πρόσβαση** (<http://www.budapestopenaccessinitiative.org/boai-10-translations/greek-translation-1>).

Το Πανεπιστήμιο Αθηνών θεωρεί ότι με την εφαρμογή της νέας διαδικασίας, για την κατάθεση των εργασιών της “Γκρίζας Βιβλιογραφίας” στο Ψηφιακό Αποθετήριο, θα υπάρχει ευρύτερη προβολή, μέσω του διαδικτύου, του ερευνητικού έργου που πραγματοποιείται στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και επιπλέον θα κατοχυρώνονται πληρέστερα τα πνευματικά δικαιώματα των συγγραφέων.

Οι φοιτητές και φοιτήτριες θα ενημερώνονται αναλυτικά από τη Γραμματεία σχετικά με τα βήματα που πρέπει να ακολουθούν για την ανάρτηση της εργασίας τους στο ψηφιακό αποθετήριο.